

Esperanto Panorama

Tweemaandelijks tijdschrift – 19de jaargang, nr.114 (6) – nov.-dec. 1988
ISSN 0772-540 X **Afgiftekantoor: ANTWERPEN X**

ESPERANTO EN WETENSCHAP

Wanneer het Esperanto zijn taak als internationaal communicatiemiddel wil waarmaken, moet het uitgroeien boven het niveau van taal die wordt gebruikt tijdens bijeenkomsten (congressen) van zijn gebruikers zelf. Het moet doordringen in de wereld van wetenschap, techniek, handel en toerisme: daar ligt zijn werkelijke toekomst. Maar kan het Esperanto dat werkelijk aan, kan het inderdaad waarmaken wat het belooft, namelijk bruikbaar communicatiemiddel te zijn in alle domeinen van het leven, ook de hierboven genoemde, en zo de taaldiscriminatie die thans bestaat (en die ook buiten de Esperanto-wereld wordt erkend, zie E.P. 110, 1988/2) uit de wereld helpen? De vraag is niet te beantwoorden. Het enige wat men kan doen is ofwel speculeren over zijn toekomstkansen, ofwel proberen zijn huidige verwezenlijkingen in de genoemde domeinen door te lichten.

Universiteiten en wetenschappelijk centra leggen reeds van ouds onderlinge vriendschapsbanden, waardoor uitwisseling van studenten en professoren, uitwisseling van resultaten over wetenschappelijk onderzoek e.d. mogelijk wordt gemaakt. De jongste poging daartoe – binnen Europa – is ongetwijfeld het *Erasmus-project*, maar elke Vlaamse Universiteit heeft wel zijn Engelstalige cursussen, zijn gastcolleges, zijn samenwerkingsovereenkomsten met buitenlandse universiteiten. Een gekend fenomeen dus.

Wat is er op dat gebied in de Esperanto-wereld te vinden? Onlangs bereikte ons het bericht dat in Peking plannen bestaan om een Internationale Universiteit op te richten. Deze plannen worden gesteund door de hoogste akademische instanties van China, die optreden op gezag van de Chinese overheid. De bedoeling van deze universiteit is de samenwerking te bevorderen tussen de universiteit van Peking en buitenlandse universiteiten. De studierichtingen die als eerste in overweging worden genomen zijn bestuurswetenschappen, economie en technologie, maar een verdere uitbreiding wordt voorzien. Het project geniet vooral steun vanuit Zweden. Belangrijk is evenwel dat „als enige studie- en onderwijstaal" het Esperanto werd gekozen. De toelatingscriteria voor studenten zijn dan ook enerzijds de grondige kennis van het Esperanto en anderzijds een redelijk voorkennis van de gekozen studierichting.

Dit project in de kinderschoenen is echter niet het enige. Reeds in 1981 werd in San Marino een „Internationale Academie voor

vervolg op p. 3

Esperanto-Panorama

Tweemaandelijks tijdschrift uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond, v.z.w.

Redactie en administratie België
Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.
☎ (03) 234.34.00.

Administratie Nederland
Esperanto-Centrum Nederland, Riouwstraat 172, 2585 HW Den Haag.

Abonnementen
Gewoon abonnement: 400 fr. in België, 22 *f* in Nederland.
Vijfjarig abonnement: 1 600 fr. in België, 88 *f* in Nederland.
Levenslang abonnement: 10 000 fr. in België, 550 *f* in Nederland.

Advertenties
1/1 blz. 2 850 fr.* of *f* 165
1/2 blz. 1 550 fr.* of *f* 90
1/3 blz. 1 200 fr.* of *f* 70
1/4 blz. 850 fr.* of *f* 50
1/8 blz. 500 fr.* of *f* 29
Kleine advertenties 15 fr.* of *f* 0,90 per woord. Identieke advertenties in 6 opeenvolgende nummers 5 x de prijs van 1 advertentie.
Reductie voor Esperanto-organisaties: 33%.
Toeslag voor vergroten of verkleinen van een tekening: 300 fr.* (eenmalig). (* + 19% BTW)

Rekeningen
Voor België: 402-5510531-55 t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen.
Voor Nederland: postgiro rek.: 3583975 t.n.v. Esperanto-Centrum Nederland, Den Haag.

Redacteurs:
Paul Peeraerts en Guido van Damme.

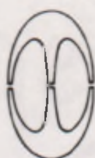
Verantwoordelijke uitgever:
Paul Peeraerts, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.

Esperanto-Panorama verschijnt de 1ste van iedere oneven maand.

Bijvoegsels bij Esperanto-Panorama worden slechts toegestaan als ze keurig gedrukt zijn en in onberispelijk Nederlands of Esperanto opgesteld. De kosten veroorzaakt door het bijvoegen van het drukwerk, worden gefactureerd.

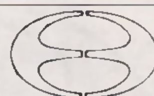
Teksten voor publicatie moeten op het redactie-adres toekomen uiterlijk de 1ste van de even maand.
De redactie heeft het recht ingezonden teksten, advertenties of bijvoegsels te weigeren. In geval van discussie beslist het Bestuur van de Vlaamse Esperantobond.

Overname van artikels is vrij, op voorwaarde dat een presentexemplaar aan de redactie wordt gezonden.

Esperanto Panorama

Editor-taaltje

Velen zal de afkorting *DLT* vertrouwd in de oren klinken. In zekere zin is het hét commerciële en wetenschappelijke succesnummer van het Esperanto. Het betreft een project waarin het Esperanto als brugtaal in een vertaalmachine gebruikt wordt. Over de stand van zaken werd tijdens het voorbije Wereldcongres verslag uitgebracht.

Bekend zijn ook de standaard werken over het Esperanto zelf. Daarvan is *Esperanto en Perspektivo* ongetwijfeld het bekendste en het meest verbreide, maar het is zeker niet het enige wat op het gebied van de „esperantologie" verschenen is. Ook daarin is momenteel trouwens weer een nieuw werk verschenen: *La danĝera lingvo* is een buitengewoon grondig gedocumenteerd en wetenschappelijk gefundeerd meesterwerk in zijn genre. Je vindt er in dit nummer een bespreking van.

Op dezelfde manier zijn ook de Internationale Academie voor Wetenschappen te San Marino, de Congresuniversiteit en de Universitaire Zomercurssuen van Luik bekende fenomenen. Ook op dit gebied mogen we ons trouwens verheugen in een nieuw initiatief, ditmaal in China, waarbij aan het Esperanto een belangrijke kans wordt geboden.

We mogen ons op deze enkele successen of waardevolle publicaties evenwel niet blind staren. Wat gebeurt er verder nog meer in het Esperanto aan echt wetenschappelijk werk? Kan de taal dat hoge wetenschappelijk peil wel aan? Aan die vraag hebben we het grootste deel van dit nummer gewijd. Daaruit blijkt dat de taal zelf in de wereld van wetenschap zijn mannetje kan staan. De haalbaarheid van concrete, wetenschappelijke activiteiten en rezultaten ligt echter buiten de loutere kwaliteiten van de taal, daarvoor is inzet van wetenschappers en appreciatie van esperantisten veel belangrijker. Van die twee ligt er één volledig buiten ons bereik. We kunnen wetenschappers niet dwingen in het Esperanto te publiceren. Wat we wel kunnen, is die wetenschappers die gebruik maken van de taal, steunen o.a. door de raad van de recensent van *La Danĝera Lingvo* te volgen en af en toe hun boeken te lezen en te kopen.

gvd

vervolg van p. 1
Wetenschappen" (IAW – *AIS, Akademio Internacia de San Marino*) opgericht met als werktalen de Unesco-talen, het Italiaans en het Esperanto. De voornaamste studierichtingen zijn Interlinguïstiek, Communicatie-Wetenschappen en Cybernetica, maar het is wel de bedoeling ook cursussen in andere vakken te organiseren. Tevens streeft deze academie na internationaal erkende „Academische graden" toe te kennen. Hoewel er meer studietalen zijn, wordt het Esperanto toch als de belangrijkste beschouwd. Dit blijkt uit de selectie-eisen voor het academisch personeel. Men onderscheidt zes niveaus: 1. Wetenschappelijk assistent; 2. Geassociëerd docent; 3. Docent; 4. Geassociëerd hoogleraar; 5. Hoogleraar en 6. Buitengewoon hoogleraar. Van deze zes categorieën zijn enkel 2, 4 en 5 effectieve leden die stemrecht hebben in de Algemene Vergadering. Naast internationale publicaties, waarvan er telkens een aantal in het Esperanto moeten zijn verspreid, is ook de actieve kennis van de taal een belangrijke vereiste. De eis tot bekwaamheid om in die taal les te geven, te publiceren, te kunnen discussiëren... groeit met de hoogte van de graad: terwijl wetenschappelijke assistenten de taal eventueel met behulp van een woordenboek moeten kunnen begrijpen, is de eis voor de hoogleraren dat ze het Esperanto perfect beheersen.
Ook administratief speelt het Esperanto een belangrijke rol. Hoewel de notulen van de vergaderingen in alle werktalen worden verspreid, gebeurt het notuleren zelf hetzij in het Italiaans (de taal van het land) hetzij in het Esperanto.
In 1987 had de IAW 38 hoogleraren, 48 docenten en 103 leden verspreid over 33 landen. Er werden vier onderwijssessies georganiseerd met telkens 50 tot 80 deelnemers.
Behalve de bovenvermelde bestaan in de Esperanto-wereld nog andere wetenschappelijke cycli. Elk jaar is er tijdens het Wereldcongres een sessie van de Congres-universiteit, daarin komen thema's aanbod uit: astronomie, biologie, ecologie, geneeskunde, geologie, informatica, internationaal recht, linguïstiek, literatuurwetenschap, mechanica, oriëntalistiek, psychologie, scheikunde,... Verder zijn er de Internationale Zomercursussen, een organisatie die gesteund wordt door de Luikse Universiteit. Zij verzorgen zomercursussen op universitair niveau, onderwezen door universiteitsprofessoren uit heel de wereld en waaraan universitair gevormden kunnen deelnemen.
Het is moeilijk om het precieze peil van al deze academische instellingen te constateren; dat hangt al te zeer af van de mensen die achter deze organisaties schuilgaan en waarover niet zomaar voetstoots een oordeel te vellen is. Op één vraag kunnen ze wel een antwoord geven: het Esperanto is inderdaad bruikbaar als taal voor wetenschap. Of het uiteindelijk ooit resultaat zal boeken, hangt enkel en alleen af van de mensen die zich ervoor willen inzetten of er gebruik van willen maken. Enkel de bereidheid van gerenomeerde wetenschappers kan hier een beslissende rol spelen. Daarbij kan men trouwens ook nog de vraag stellen: Wie moet het initiatief nemen? Ons inziens zou het veel beter zijn wanneer dat initiatief niet uit de Esperanto-wereld maar uit de wereld van de wetenschappers zelf zou komen. Immers, worden esperantisten niet al te vaak beschouwd als idealistische dromers die luchtkastelen bouwen en waanbeelden najagen?

Tweede Internationale Academische Voordracht

Volgens de lezersbrief „Taalproblemen" van dhr De Clerck in de krant van 13 september, was het Wereldcongres van het Esperanto in Rotterdam het waardevolste van de 200 internationale esperantistische vergaderingen die ieder jaar plaatsvinden.
Nochtans was, volgens mij, de belangrijkste vergadering de *Tweede Internationale Academische Voordracht* over wetenschappen en technieken, die georganiseerd werd door de Chinese Academie voor Wetenschappen, van 10 tot 16 augustus in Beijing (Peking), met Esperanto als enige werktaal.
Daarop waren ongeveer 1 400 deelnemers uit 23 landen aanwezig en men stelde 292 wetenschappelijke berichten voor. In 1986 had de eerste voordracht minder dan 300 wetenschappers uit 18 landen bijeengebracht. De derde voordracht zal in 1990 plaatsvinden.

Germain Pirlot, Oostende

(Uit De Morgen, *4-10-1988)*

Eerste Erasmusstudenten in Leuven aangekomen

Op 1 augustus 1988 zijn de eerste drie Erasmusstudenten te Leuven aangekomen. Monica Lanero Taboas, Javier Jiminez-Rodruego en Javier Ponce Marrero zijn studenten hedendaagse geschiedenis uit Salamanca die zich willen toeleggen op de Europese cultuurgeschiedenis. Gedurende het komend academiejaar volgen ze het nieuwe programma *European Studies* aan de KUL. Maar eerst wensen ze voldoende Nederlands te kennen om toegang te krijgen tot de geschiedenis van de Lage Landen en natuurlijk ook om contacten te leggen met medestudenten en met Vlamingen en Nederlanders in het algemeen. Ze schreven zich daarom in voor de intensieve Joos Florquinzomercursus Nederlands voor anderstaligen, die jaarlijks in augustus aan de KUL georganiseerd wordt.
Met de aankomst van de allereerste studenten wordt het Erasmus-programma operationeel. Na zowat een jaar voorbereidend overleg tussen de Europese Universiteiten en de maandenlange procedure-afwikkeling bij de Europese Gemeenschap, kunnen de eerste studenten nu uitgestuurd, respectievelijk verwelkomd worden. En de drie studenten uit Salamanca geven een voorsmaak van de „Europeanizering" waar de KUL reeds zo lang op aandringt en waarvan ze overigens mede aan de basis ligt.
De eerste drie Erasmusstudenten werden op 12 augustus officieel ontvangen op het rectoraat van de KUL door vice-rector prof. A. Deruyttere.

(Uit: De Morgen, *20-21/8/1988)*

Wetenschappelijke uitgaven in het Esperanto

Een andere manier om de bruikbaarheid van het Esperanto in de wereld van de wetenschap te toetsen is, na te gaan hoe het staat met wetenschappelijke uitgaven in die taal. Om dat te doen maakten we een analyse over de titels van boeken die in de laatste vier catalogi van de Boekendienst van UEA werden opgenomen. Deze analyse predenteert noch volledig, noch wetenschappelijk betrouwbaar te zijn, maar ze geeft m.i. wel een vrij goed beeld van de evolutie en de huidige situatie. De nagetrokken catalogi zijn: 1977/78, 1980/82, 1984/85 en 1987/88. We baseerden ons op de Catalogi van UEA omdat deze boekendienst het verdeelknooppunt is van de Esperanto-lectuur. Vrijwel alle Esperanto-uitgaven zijn via deze dienst verkrijgbaar en indien dat niet het geval is, is het zeer moeilijk om ze te krijgen of

Wetenschappelijke werken verkrijgbaar in de „Boekendienst" van FEL

ABZ de amo	638 BEF
Apologio	206 BEF
Ĉu vi konas la teron? (Dudich)	238 BEF
Elektrolitoj (Cavanagh)	390 BEF
Esplorkreiva vojo (Knibbeler)	99 BEF
Estiĝo de la tero (Tell)	180 BEF
Homa lingvo kaj komputilo	365 BEF
Internacia lingva komunikado... (Korytkowski)	241 BEF
Je la flanko de la profeto (Chiussi)	629 BEF
Kiamaniere distingi la fungojn? (Simondetti)	288 BEF
Kiel personeco sin strukturas (Piron)	360 BEF
Kiu estas kiu en scienco kaj tekniko (Darbellay)	762 BEF
Komunlingva nomaro de eŭropaj birdoj (de Smet)	65 BEF
Kulturo de la amo (Szilagyi)	412 BEF
Kurso pri rapida legado (Bertin)	312 BEF
Lernolibro de la vivo (Kojc)	115 BEF
Likenoj de okcidenta Eŭropo (Clauzade)	3710 BEF
Manlibro pri ĵurnalismo (Junger)	262 BEF
Metataxis (Schubert)	1129 BEF
Nomenklaturo de ĝeneralaj ornamfloraj vegetaĵoj (Zeng)	115 BEF
Porfirinoj	360 BEF
Pri karboksilo, karboksaco, karbosato (Povov)	29 BEF
Rigardo al neŭtrala Moresnet (Pirlot)	79 BEF
Universala skribo (Halvelik)	233 BEF
Vetero kaj klimato de la mondo (Riley)	550 BEF
Vivo de la plantoj (Neergaard)	299 BEF
Word Expert Semantics (Papegaaij)	1123 BEF

Teksten voor het volgende nummer van Esperanto-Panorama moeten op de redactie toekomen voor 10 december 1988. De publikatie van redactionele teksten gebeurt gratis. Voor advertenties, zie onze tarieven op p.2.

AALST
Esperantogroep *La Pioniro*☆
Inlichtingen: de hr. E. D'Hondt, Wilgstraat 25A, 9440 Erembodegem, tlf. (053) 77 44 97.
Bijeenkomsten: de laatste dinsdag van de maand in de jeugdbibliotheek, Kattestraat 31 (2de verdieping).
Cursussen: starten in september aan de Kattestraat 33 (2de verdieping). Bel voor inlichtingen.

ALKMAAR
NEA-sekcio
Inlichtingen: mevr. F. Bakker-Kroon, Meester Quantplein 2, 1862 GB Bergen, tlf. (02208) 45 82.
Bijeenkomsten: de derde maandag van de maand.

ALMELO
NEA-sekcio
Inlichtingen: mevr. A.J.B. Vrolijk-Hemelman, Hofkampstraat 33, 7607 NB Almelo.
Bijeenkomsten: de derde woensdag van de maand op bovenvermeld adres.

AMERSFOORT
NEA-sekcio
Inlichtingen: W.P. Roelofs, Vosseveldlaan 16, 7607 NB Soest, tlf. (02155) 15473.

AMSTERDAM
NEA-sekcio
Inlichtingen: Rob Keetlaer, Postbus 2310, 1000 CH Amsterdam, tlf. (020) 363 740.
Bijeenkomsten: AKKE-conversatiebijeenkomsten elke dinsdag om 20 u. in het Centraal Station, laatste deur op het eerste perron (oostzijde, 2b, deur met uithangbord ASSV) in, op de derde verdieping.

Programma:

- dinsdag 29 nov.: Rob Keetlaer leidt een discussie over het onderwerp „Hoe Esperanto ons kan beïnvloeden". Hij leidt het thema in met bedenkingen rond taalgebruik, de moedertaal, wereldbeeld en de verbrede interesse voor cultuur.
- dinsdag 13 dec.: Zamenhof-avond. Voor deze Nationale Feestdag van de Esperantowereld proberen we een buiten-amsterdamse gast te vinden. Het thema van de avond wordt later meegedeeld.

AKKE organiseert ook een cursus voor beginners. Die startte op 11 oktober. Wie zich haast kan evenwel nog deelnemen! Tevens is er een cursus voor gevorderden. Alle inlichtingen over beide cursussen bij Rob Keelaer op het bovenstaande adres.

Amsterdamaj mezaĝaj esperantistoj (NEA-sekcio)
Inlichtingen: de heer Rob Keetlaer, Moterwal 6, 1021 PC Amsterdam, tlf. (020) 36 37 40.

ANTWERPEN
Kon. Esperantogroep *La Verda Stelo*, v.z.w. ☆
Inlichtingen over Esperanto: tlf. (03) 234 34 00 (kantooruren) of 440 30 92 ('s avonds).
Inlichtingen over de programma's: tlf. (03) 218 63 76.
Bijeenkomsten: in het Esperantocentrum, Frankrijklei 140, 1ste-verdieping, elke vrijdag. Het clublokaal is open vanaf 18u.

Programma:

- vrijdag 4 nov.: Paul Peeraerts stelt nieuwe FEL-uitgaven voor.
- vrijdag 11 nov.: Officiële feestdag, geen vergadering.
- vrijdag 18 nov.: INTERNATIONALE AVOND: dhr. Roy McCoy (USA), leidt een discussie in over de werkingsstrategie van UEA.
- vrijdag 25 nov.: Dhr. Alex Humet behandelt „Fabels uit heel de wereld". Hij leest voor en bespreekt teksten uit het alom geprezen werk van Marjorie Boulton

Faktoj kaj Fantazioj. Nogmaals een kans voor gevorderde esperantosprekers om kennis te maken met de Esperantoliteratuur.

- vrijdag 2 dec.: „MONATO-kwis". Guido van Damme probeert een nieuwe formule uit om MONATO beter te leren kennen.
- vrijdag 9 dec.: Glasnost en perestrojka, alom bekende woorden tegenwoordig. Maar wat weten we over dat grote land in het Oosten. Kiki Tytgat leidt ons rond in het moderne Moskou.
- vrijdag 16 dec.: „Zamenhoffeest", dhr, Neil Salvesen uit Groot-Brittannië, directeur van het C.O. te Rotterdam spreekt over de vele facetten van de Esperanto literatuur.
- vrijdag 23 dec.: „Ik droom...", een rustige avond om klassieke muziek te beluisteren onder leiding van dhr. Ivo Durwael.
- vrijdag 30 dec.: Dhr. Jules Verstraeten houdt een causerie om rustig te ontspannen en even te ontsnappen aan de feestdrukte en cadeautjesjacht.
- vrijdag 6 jan.: We schrijven 1989 – Nieuwjaarsreceptie met schuimwijn en verrassingen!

Vlaamse Esperantobond
Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, tlf. (03) 234 34 00 (antwoordapparaat van 18.00 u. tot 9 u. en van 12.30 u. tot 13.30 u. en op vrije dagen). Bezoek liefst na afspraak.
Cursussen: Cursus voor zelfstudie Esperanto Programita (met platen of cassette én woordenboek) te verkrijgen tegen 1 495 fr.

ARNHEM
NEA-sekcio
Inlichtingen: de hr. R.J.W. Poort, Sellersmaat 60, 6903 XM Zevenaar, tlf. (08360) 33790.

BERINGEN
Inlichtingen: de hr. Alfons Beckers, Rozenlaan 5 bus 1, 3950 Beringen, tlf. (011) 42 10 78.
Bijeenkomsten: Elke eerste vrijdag van de maand om 20 uur op bovenvermeld adres.
Cursussen: Elke woensdag van 12.30 tot 14.00 uur, uitsluitend voor leerlingen. Een cursus voor volwassenen is voorzien voor januari 1989 op nog nader te bepalen plaats. U zult daarover tijdig nadere informatie vinden in deze rubriek.

BEVERWIJK
Esperanto-grupo
Bijeenkomsten: dinsdagavond eens per maand, t.h.v. mevr. N. Reinders, Zwaansmeerstraat 48, 1946 AE Beverwijk, tlf. (02510) 31079. De groep is onafhenkelijk.

BRUGGE
Brugse Esperantogroep *Paco kaj Justeco* ☆
Inlichtingen: De hr. F. Roose, St.-Klaradreef 59, 8000 Brugge, tlf. (050) 34 30 61.
Bijeenkomsten: hebben plaats in het „Hof van Watervliet", Oude Burg 4, 8000 Brugge, iedere tweede en vierde donderdag van 20 tot 22 u. Eén uur wordt gewijd aan het hoofdthema en één uur aan mededelingen en besprekingen allerhande.

BRUSSEL
Brusselse Esperantogroep ☆ [1]
Inlichtingen: de hr. Marc Demonty, Schoolstraat 3, 1710 Dilbeek, tlf. (02) 569 31 33.
Bijeenkomsten: iedere woensdag van 18.15 tot 19.45 uur.
Cursussen: Vanaf 6 oktober aan de Vrije Universiteit van Brussel, Instituut voor Taalonderwijs, Pleinlaan 2, 1050 Brussel. Prijs 1 000 fr. Ook toegankelijk voor niet studenten.
Cursussen op drie niveaus, vanaf 29 sep., telkens van 18 tot 20 u. aan de Kortenberglaan 66.

1. Leden die in Brussel wonen en hun adres in het Nederlands opgeven en personen die in het Nederlandstalig gedeelte van België wonen, zijn automatisch lid van de Vlaamse Esperantobond. Anderen worden lid van de „Association pour l'Espéranto".

Europees Esperantocentrum
Inlichtingen: tlf. (03) 233 66 81.

Belga Esperantista Fervojista Asocio
Inlichtingen: de hr. de Sutter, Kersbeeklaan 90, 1190 Brussel.

DEN HAAG
NEA-sekcio
Inlichtingen: Th.J. van Woerden, Erasmusplein 59, 2532 RD Den Haag, tlf. (070) 80 27 86.

Bijeenkomsten: de 2de en 4de woensdag in het Esperantohuis, Riouwstraat 172 steeds van 14.00 tot 16.00 u.

Programma:

- woensdag 9 nov.: conversatie-bijeenkomst.
- woensdag 23 nov.: conversatie bijeenkomst.
- woensdag 14 dec.: Zamenhof-herdenking.

TANEF (Naturamikoj-esperantistaj)
Inlichtingen: De hr. G. van der Horst, Hengelolaan 1158, 2544 GT Den Haag, tlf. (070) 66 65 47.

DEN HELDER
Esperanto-Klubo Den Helder
Inlichtingen: De hr. E. van den Oever, Treilerstraat 11, 1784 SWQ Den Helder.
Bijeenkomsten: de 1ste en 3de maandag van de maand in het clublokaal, Koningsstraat 115 (boven).

DEURNE
TANEF
Inlichtingen: De hr. E. Spitaels, tlf. (03) 658 74 20.
Bijeenkomsten: elke derde dinsdag om 20.00 uur in het „Bisschoppenhof", Spanhovestraat, Deurne.

DEVENTER
NEA-sekcio
Inlichtingen: J.S. Douma, Rembrandtkade 177, 7412 HL Deventer, tlf. (05700) 18304.
Bijeenkomsten: de 2de en 4de woensdag.

DIEMEN
Internacia amikeco
Inlichtingen: F.L.E., Vlasdonk 1, 1112 JD Diemen, tlf. (020) 90 90 94.

EDEGEM
Inlichtingen: De hr. I. Durwael, P. Gilsonlaan 5, 2520 Edegem, tlf. (03) 440 30 92.
Cursussen: Cursus ingericht door de gemeente Edegem vanaf half september. Cursusgeld: 1 100 fr. voor 25 lessen van anderhalf uur. Inlichtingen en inschrijvingen: mevr. van der Auwera, tlf. (03) 457 78 40.

EINDHOVEN
Esperanto-Klubo Eindhoven
Inlichtingen: De hr. R. Bossong, Floraplein 23, 5644 JS Eindhoven, tlf. (040) 11 41 62.
Bijeenkomsten: de 3de woensdag om 20 uur in het Aktiviteitenscentrum „Henriette Roelandts", Com. Dankertstraat 2.

ENSCHEDE
NEJ-sekcio *Ege*
Inlichtingen: De Vluchtestraat 1-402, 7423 BE Enschede, tlf. (053) 33 26 40.

GENK

Esperantoclub Genk ☆

Inlichtingen: de hr. Mathieu Habex, Gildelaan 27 3600 Genk, tlf. (011) 35 95 42.
Bijeenkomsten: vinden plaats in: „De Slagmolen", Slagmolenweg 76, 3600 Genk, tlf.: (011) 35 21 32.
Programma:

- dinsdag 8 nov.: 20.00 u. Imelda Bongaerts vertelt over Hongarije.
- dinsdag 22 nov.: 20.00 u. Marcel Aerts toont dia's van en vertelt over Bulgarijë.
- dinsdag 6 dec.: 20.00 u. Limburgse vergadering, met een voordracht door dhr. Willy Dufour.
- dinsdag 20 dec.: 20.00 u. dhr. Marcel Aerts vertelt over Polen en illustreert zijn verhaal met dia's.

Elke zaterdag (behalve feestdagen) van 14.00 tot 17.00 u. cursus voor gevorderden. Deze cursus wordt in de mate van het mogelijke gegeven door gastlesgevers die telkens een losstaand onderwerp behandelen. Hij is bijgevolg op elk moment toegankelijk voor leerlingen die een basiscursus hebben beëindigd.
Vanaf de eerste woensdag van oktober, elke woensdag van 14.00 tot 16.00 uur en elke donderdag van 20.00 tot 22.00 uur: basiscursus. Inlichtingen en in inschrijvingen bij dhr. Habex op bovenstaand adres.

GENT

Genta Esperanto-grupo *La Progreso* ☆

Inlichtingen: Katja en Arpad Lödör, Peter Benoïtlaan 117, 9219 Gentbrugge, tlf. (091) 30 16 77.
Bijeenkomsten: iedere maand bestuursvergadering (datum wordt onderling overeengekomen) en iedere 4de vrijdag in het Chalet „Sluizeken", Sluizekenskaai te Gent.
Cursussen:
Avondcursus volgens de rechtstreekse methode op dinsdag van 18.00 tot 20.00 u. in de Volkshogeschool, Bargiekaai 1, de nieuwe cyclus start op 13 september.

GRONINGEN

NEA-sekcio

Inlichtingen: Esperantocentrum, Berklestraat 5, 9725 Groningen, tlf. (050) 25 98 46.
Bijeenkomsten: in het wijkgebouw Helperkerk, Waldeck Pyrmontplein 13, tlf. (050) 26 00 49.

NUFARO (Afd. Groningen van de Nederlandse Esperantojeugd)

Inlichtingen: Coranthijnestraat 69, 9715 RG Groningen, tlf. (050) 77 59 54.

HAARLEM/HEEMSTEDE

NEA-sekcio *Komprenado faras pacon*

Inlichtingen: G. Duivis, M. Vaumontlaan 168, EJ Heemstede, tlf. (023) 26 46 02.

HALLE

Esperantogroep Halle ☆

Inlichtingen: Mevr. R. Ost, Vogelpersstraat 71, 1500 Halle.
Bijeenkomsten: in het Cultureel Centrum, Dworp, Destelheide.
Vanaf 8 september om 20.00 start een nieuwe taalcursus in de kleuterschool Wolvendries. Op 1 september wordt daarover meer informatie verstrekt. Zelfde plaats, zelfde uur.

HASSELT

Esperanto Hasselt ☆

Inlichtingen: De hr. Marcel Aerts, Lazarijstraat 122, 3500 Hasselt, tlf. (011) 25 34 67.
Bijeenkomsten: in het Cultureel Centrum, Kunstlaan 5.
Cursussen: Vanaf begin oktober in het Provinciaal Instituut voor Moderne talen, 11de Liniestr. 24, Hasselt. Inlichtingen en inschrijvingen aldaar: Voor andere cursusmogelijkheden: info bij Marcel Aerts, tlf. (011) 25 34 67.
Programma:

- maandag 14 nov.: Aktualia. Monoloog „La Progreso" van F. Dorno door dhr. M. Habex.
- maandag 28 nov.: Taalstudie. Sluitingsdatum voor inschrijvingen clubfeest!
- maandag 12 dec.: Jaarlijks clubfeest.
- maandag 9 jan.: Taalstudie.

HILVERSUM

FLE-sekcio

Inlichtingen: Mevr. M. Dee-Tervoren, J. Catsstraat 10, 1215 EZ Hilversum, tlf. (035) 12717.

Beste lezer,

Een heel jaar een schat aan informatie in of over het Esperanto: dat biedt ook in 1989 de Vlaamse Esperantobond. Om u de keuze uit de verschillende mogelijkheden gemakkelijker te maken, vindt u hieronder enkele nuttige wenken, evenals een praktisch bestelformulier.
Dit bestelformulier geeft u best, samen met de betaling, aan uw plaatselijke groep. Als u uw groep niet kent, kunt u ook uw formulier rechtstreeks aan de Vlaamse Esperantobond zenden (Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen). In dat geval moet ook de betaling aan de Bond gebeuren (rekening 402-5510531-55). Mocht u nog een vraag hebben, dan zullen zowel de plaatselijke groepen als de bestuursleden van de Bond u graag helpen!

Enkele nuttige wenken

1. Leden of steunende leden van de Vlaamse Esperantobond (FEL) krijgen een gratis abonnement op het tijdschrift *Esperanto-Panorama*. Er wordt slechts één abonnement per adres geschonken. Leden krijgen korting bij aankoop bij de Bond van vrijwel alle Esperantoboeken. Bovendien krijgen zij de *Membromark-folio* van UEA, dat recht geeft op het gebruik van de „Delegita Reto" in het *Jaarboek*. Deze lidmaatschapszegels kunnen de leden verkrijgen bij de plaatselijke groep of bij FEL.
2. Bij een familiaal lidmaatschap is iedereen lid die op hetzelfde adres woont. Er wordt echter slechts één tijdschrift per adres verzonden.
3. Een lid van de Vlaamse Esperantobond is automatisch ook gewoon lid van de dichtstbijzijnde plaatselijke groep, tenzij hij een andere groep aanduidt. Jongeren tot 26 jaar worden automatisch lid van de Vlaamse Esperantojeugd (FLEJA). Zij krijgen gratis het tijdschrift *Jongeren Esperanto-Nieuws*. Ook steunende leden krijgen dat tijdschrift.
4. Een lid van de Wereld-Esperantobeweging (UEA) krijgt de *Boekenlijst* met 3 000 titels van verkrijgbare werken.
5. Schenkingen vanaf 1000 fr. aan de Vlaamse Esperantobond, die gedaan worden nà 1 januari 1989, zijn voor de belastingen aftrekbaar van het belastbaar inkomen. Ze moeten rechtstreeks aan de Vlaamse Esperantobond gebeuren, en niet via een groep. Schenkers van 2000 fr. of meer krijgen alle uitgaven van de Bond gratis (*Esperanto-Panorama, Monato, La Jaro, Informilo* en het lidmaatschap). Schenkers van 3000 fr. of meer krijgen bovendien de uitgaven van UEA (*Esperanto*, het *Jaarboek* en het lidmaatschap). Schenkers van 5000 fr. krijgen ook nog alle andere tijdschriften en jaarboeken die in deze folder worden vermeld. Voor jongeren is er bovendien *Kontakto* en *JEN*.

... over onze tijdschriften en jaarboeken

6. Het jaarboek van *Monato* — «La Jaro 1989» — is een zakagenda in plastic kaft met een schat aan informatie over landen, vreemde munten, feestdagen in het buitenland enz.
7. *Informilo* is het kaderblad van FEL en FLEJA, in het Esperanto, met informatie over de werking.
8. *Monato* is de „Knack" of de „Trends" van het Esperanto: een tijdschrift over actualiteit, cultuur, wetenschap, sport enz. Er verschijnen 12 nummers van 32 blz. per jaar. Wie zich tot nu toe nog niet op *Monato* abonneerde en vóór 16 december een abonnement neemt, krijgt bonvendien een leuke en nuttige verrassing!
9. *Jongeren Esperanto-Nieuws* (JEN) is het jonge broertje van *Panorama*. Het geeft in het Nederlands informatie over het Esperanto en taalproblematiek, vooral dan toegespitst op jongeren. Leden van FLEJA krijgen het gratis.
10. *Koncize* geeft in het Esperanto informatie over allerhande jeugdactiviteiten. Het is gratis voor steunende leden van FLEJA.
11. *Esperanto* is een internationaal tijdschrift in het Esperanto, uitgegeven door UEA, over de Esperantocultuur. Aanbevolen voor iedereen die meer dan een elementaire kennis van de taal heeft.
12. Zowel *Kontakto* als *Juna Amiko* zijn het neusje van de zalm voor beginnelingen. Eenvoudige teksten over allerlei onderwerpen.
13. *Heroldo de Esperanto* gaat over de Esperantobeweging, net zoals *Esperanto*, maar op een eenvoudiger niveau.

esperanto

esperanto

la verda konto

Ĉu ankaŭ vi iĝos

Efektive, ekde nun vi povas investi vian ŝparmonon ankaŭ ĉe Flandra Esperanto-Ligo. Kiel vi procedu?
Se vi havas iom da ŝparita mono, ni diru 5 000 belgajn frankojn (ĉirkaŭ 275 nederlandaj guldenoj, 240 germanaj markoj, 150 usonaj dolaroj, 850 francaj frankoj...) vi ĝiru ĝin al unu el la kontoj de Flandra Esperanto-Ligo* kun la informo "ŝparmono". Nenion plu vi bezonas fari. Vi ne bezonas iri al poŝtoficejo aŭ banko ĉiumomente, vi ne bezonas tranĉi kuponojn por enkasigi la rentojn, kalkuli la interezojn... Ĉion por vi faros Flandra Esperanto-Ligo, senpage. 6%** da rento aŭtomate adiciiĝos ĉiujare al la investo tiel ke

verda ŝparanto?

ankaŭ ĝi siavice donas renton. Certe ankaŭ gravas por vi scii, kion ni faras per via mono. Tio ne estas sekreto. Ĝi estas uzata por subteni projektojn kiuj antaŭenigas Esperanton, por eldoni librojn, investi en maŝinoj ktp. Vi ricevas belan renton, kaj samtempe subtenas la Esperanto-movadon! Duflanka profito!

Ĝiru tuj! Venontjare vi riĉe rikoltos...

* Poŝtĉekkonto de Flandra Esperanto-Ligo: 000-0265338-43. Indas unue informpeti ĉe FEL kiu pagmaniero estas la plej malmultekosta!

** Enloĝantoj de Belgio devas parton de tiu rento plupagi al la impostoj.

REGULARO pri FIKSDATAJ MONDEPONOJ

1. Flandra Esperanto-Ligo akceptas fiksdatajn deponojn por almenaŭ du jaroj. Enpagoj, elpagoj kaj transpagoj estas notitaj en personaj kontoj ĉe la sidejo de Flandra Esperanto-Ligo. Nur la kvitancoj pri tiuj sumoj kaj la kontoj de la Ligo estas pruviloj por la deponoj.
2. La minimuma deponebla sumo estas 5 000 belgaj frankoj (aŭ egalvaloro). Se la depono okazis al konto de Flandra Esperanto-Ligo pere de banko aŭ poŝto, ties pruvilo validas kiel kvitanco; se la depono okazis en la sidejo de la Ligo, ĉu per transpago, ĉu per kontanta mono, la kvitanco validas nur se ĝi estas subskribita de la direktoro aŭ estrarano pri financoj de Flandra Esperanto-Ligo.
3. Deponfino okazas nur se Flandra Esperanto-Ligo ricevas antaŭ la fino de la dua jaro skribitan averton. Sen averto flanke de la deponinto, la depono aŭtomate pludaŭras du pliajn jarojn.
4. Elpagoj post deponfino okazos tuj por maksimumo de 20 000 belgaj frankoj. Se la petita sumo superas 20 000 frankojn, ĝi estas pagata en partoj de maksimume po 20 000 frankoj ĉiun monaton. Tiu ĉi regulo ne validas por pagoj al Flandra Esperanto-Ligo mem.
5. La rento estas fiksita je 6% kaj restas sen ŝanĝo ĝis aperas publika avizo en la periodaĵoj de FEL: *Esperanto Panorama* kaj *Monato*. La rento kalkuliĝas por tuta periodo de unu jaro, ekde la unua tago de l' monato sekvanta post tiu de la depono.
6. La rento estas pagata post ĉiu periodo de unu tuta jaro. Peto por elpago de la depono aŭ parto de ĝi antaŭ la deponfino, aŭtomate kaŭzas nuligon de la rento de la kuranta jaro, rilate al la sumo elpagita. Se validas paragrafo 4, estas kalkulata rento por ĉiu monato post la fino de la minimuma deponperiodo.
7. La kalkulita rento estas adiciata al la deponita sumo. La ŝparanto povas ankaŭ ricevi la jaran renton post simpla peto.

BESTELFORMULIER VOOR LIDMAATSCHAPSBIJDRAGEN, ABONNEMENTEN EN BOEKEN

1989

Opzenden (rechtstreeks of via een plaatselijke groep) aan:

VLAAMSE ESPERANTOBOND
Frankrijklei 140
2000 ANTWERPEN
☎ (03) 234.34.00

Uw lidmaatschapscode: ____ - __

Familienaam: ____________________

Voornaam: ____________________

Straat, nummer: ____________________

Postnummer: ________ Telefoon: ____ / ____________

Stad: ____________________

Groep[3]: ____________________

Geboortedatum: ____________ Nationaliteit: ____________

Beroep: ____________________

Paspoort nr.:* ____________ geldig tot:* ____________

– Indien meer dan één persoon lid wordt, gelieve die dan op een blaadje papier van hetzelfde formaat te vermelden. U kunt ook een fotocopie maken van dit formulier.

* Enkel voor niet-Belgen.

Nationale lidmaatschapsbijdragen:

f	– gewone leden[1,2,3]	 x	400 fr.	....
	– familiaal lidmaatschap[2]	.... 1 x	800 fr.	....
s	– steunende leden van FEL[1]	 x	1000 fr.	....
f	– levenslang lidmaatschap[1]	 x	10000 fr.	....
d	– steunende leden van FLEJA[3]	 x	500 fr.	....

Internationale lidmaatschapsbijdragen (UEA)

u	– gewone leden[4]	 x	225 fr.	....
jl	– lid met jaarboek	 x	560 fr.	....

Schenkingen:

Ik schenk de volgende som:

b	– aan de Vlaamse Esperantobond[5]	....
g	– aan mijn plaatselijke groep[5]	....

Jaarboeken:

a	– La Jaro 1989[6]	x	140 fr.	....

Abonnementen:

p	– Esperanto-Panorama	x	400 fr.	....
i	– Informilo[7]	x	150 fr.	....
m	– Monato[8]	x	1095 fr.	....
j	– Jongeren Esperanto-Nieuws (JEN)[9]	x	150 fr.	....
c	– Koncize[10]	x	150 fr.	....
e	– Esperanto[11]	x	420 fr.	....
k	– Kontakto[12]	x	420 fr.	....
h	– Heroldo de Esperanto[13]	x	760 fr.	....
ja	– Juna amiko[12]	x	170 fr.	....
epc	– El popola Ĉinio	x	550 fr.	....
	–		....	....

Informatiebrochures en boeken:

e5	– Vijf verschillende informatiebrochures	x	250 fr.*	....
w	– Woordenboek Esperanto-Nederlands-Esperanto	x	425 fr.*	....
ep	– Cursus «Esperanto-programita»	x	1495 fr.*	....
mu	– Murdo en Esperantujo (krimromano)	x	401 fr.*	....
vo	– Vojaĝo finiĝas, amantoj kuniĝas (romano)	x	344 fr.*	....
ka	– Kazinski venas tro malfrue (krimromano)	x	430 fr.*	....
be	– Beletro, sed ne el katedro (eseoj)	x	630 fr.*	....
su	– Sub la signo de socia muzo (poezio)	x	435 fr.*	....
cu	– Ĉu rakonti novele (krimnoveloj)	x	382 fr.*	....
tm	– La tria mondmilito (profetaĵoj)	x	300 fr.*	....
bu	– Bezorg me .... boekenbons van elk .... fr.			....
			TOTAAL:	....

☐ Dit totaal betaal ik aan de bovenvermelde groep en ik bezorg dit formulier ook aan hen.

☐ Dit totaal betaal ik aan de Vlaamse Esperantobond, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, en ik zend dit formulier aan hetzelfde adres. Ik betaal die som vandaag op rekening nr. 402-5510531-55.

☐ Gelieve deze bestelling (behalve de boeken en cursussen) als een constante bestelling te beschouwen. Gelieve ervoor te zorgen dat mijn bank of het Bestuur der Postchecques automatisch ieder jaar in november betaalt. Ik kan te allen tijde deze constante bestelling herroepen.

* Al deze prijzen zijn inclusief BTW en verzendingskosten.

NEA-sekcio „Dreves Uiterdijk"
Inlichtingen: Mej. Middelkoop, Jonkerweg 11, 1217 PL Hilversum, tlf. (035) 43320.

KALMTHOUT
La Erikejo ☆
Inlichtingen: Mevr. Mireille Storms, Douglaslaan 14, 2080 Kapellen, tlf. (03) 66 83 19.
Bijeenkomsten: elke derde donderdag in Rest. Cambuus, Heidestatieplein 10, 2180 Heide-Kalmthout.
Programma:
- donderdag 17 nov.: 20 u.: Bestuursvergadering en computerspelletjes met de Esperantotaal.

Voor het traditionele Kerstfeest in december volgen nadere inlichtingen.

KAPELLE
Zelanda Esperanto-grupo
Inlichtingen: Sally en Dies Krombeen, Juffersweg 4 B, 4421 JB Kapelle, tlf. (01 102) 1563.
Bij afwezigheid: Rie en Kees Dentz, Karel Doormanplein 21, 4335 GC Middelburg, tlf. (01180) 14834.

KNOKKE
Esperantogroep Knokke ☆
Inlichtingen: De hr. Marmenout, Helmweg 7, 8300 Knokke-Heist 1, tlf. (05) 60 55 35.

KORTRIJK
La Konkordo ☆
Inlichtingen: De hr. Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tlf. (056) 20 07 96 en J. Hanssens, Meiweg 23, 8500 Kortrijk, tlf. (056) 21 31 06.
Cursussen: Avondcursus in de Oude Dekenij: vanaf 14 oktober om 19.00 uur. Wie zich nog dadelijk inschrijft kan nog aanpikken, maar onmiddellijk reageren is de boodschap. Data: 21/10; 2/11; 10/11; 21/11; 1/12; 13/12 en 22/12. De data voor 1989 zijn nog nader te bepalen om de 10 dagen.
Bibliotheek van het Esperanto-fonds: steeds gelegenheid tot bezoek mits afspraak met een van bovenvermelde personen.

Poelkapelle/Langemark: voor inwoners uit die regio wordt een Esperanto-cursus ter plaatse georganiseerd: op woensdagavond om 20 uur in de Lange Molenstraat, 2.

LEEUWARDEN
NEA-sekcio
Inlichtingen: Mevr. Y. Weidema, Goutumerdijk 18, 9084 AE Goutum, tlf. (058) 88 26 10.
Bijeenkomsten: donderdag om de veertien dagen om 15 u. in het Doopsgezind Centrum, Ruiterkwartier 173, Leeuwarden.

LEUVEN
Esperanto 2000 v.z.w. ☆
Innlichtingen: Marc Vanden Bempt, Duisburgsestraat 12, 3030 Leuven, tlf. (01) 20 14 53.
Bijeenkomsten: „Vespero 2000", de tweede woensdag van de maanden september tot juni in het Cultureel Centrum, Craenendonck, naast nr. 21 (centrum Leuven, aan de Vismarkt) om 19.30 u.
Programma:
- woensdag 2 nov.: Start beginnerscursus.
- woensdag 9 nov.: Vespero 2000, vermoedelijk spreken Carl Deseure en Ella over Zuid-Afrika. Verder is er het gesproken dagblad, e.d. en natuurlijk ook de beginnerscursus.
- woensdag 16 nov.: beginnerscursus.
- woensdag 23 nov.: Laborvespero 2000 (vervolgcursus) en beginnerscursus.
- woensdag 30 nov.: beginnerscursus.
- woensdag 7 dec.: beginnerscursus.
- woensdag 14 dec.: Vespero 2000, Willy van Opdenbosch spreekt over Sri Lanka. Verder zijn er gesproken dagblad, woordspelletjes, en de sfeer van altijd. Tevens beginnerscursus.
  Alle vergaderingen beginnen telkens om 19.30 u. De beginnerscursus duurt tot 21.30 u., de Laborvespero tot 22.00 u en de Vespero 2000 tot het gedaan is (max. 23.00 u.).

LIMBURG

Contactadressen:
Albert Claesen, Zonnebloemstraat 7, 3610 Diepenbeek, tlf. (011) 32 36 03.
Jos Vandebergh, Ambachtstraat 39, 3538 Houthalen-Helchteren, tlf.: (011) 52 29 02 (kantoor).

MECHELEN
Mechelse Esperantogroep ☆
Inlichtingen: De hr. Saels, Lange Zandstraat 52, 2580 St.-Kathelijne-Waver, tlf. (015) 31 17 90.

MIDDELBURG
Zie Kapelle.

MORTSEL
Esperantogroep Mortsel ☆
Inlichtingen: Dhr. J. Bovendeerd, Meidoornlaan 42 b2, Mortsel of Mevr. P. Tytgat-Deketelaere, Sint-Hathebrandstraat 8, Mortsel, tlf. (03) 449 50 24.

NIJMEGEN
Esperanto-klubo Zamenhof
Inlichtingen: Mevr. G.H.M. Wulfers, Lindanusstraat 16, 6525 PV Nijmegen, tlf. (080) 55 15 05.
Bijeenkomsten: de 2de en 4de woensdag om 20 u. op het bovenvermelde adres.

NEj-sekcio „NIMFEO"
Inlichtingen: Jacob Canisstraat 2, 6521 Nijmegen; tlf. 080-222695.
Bijeenkomsten: De eerste woensdag van de maand. Bovendien geregeld cursussen.

OOSTENDE
Esperantoclub Oostende *La konko* ☆
Inlichtingen: De hr. André D'Hulster, Paul Michielslaan 10, 8400 Oostende, tlf. (059) 80 06 95.
Cursussen: Nadere informatie over de nieuwe cursus volgt.
Inlichtingen: tlf. (059) 80 06 95.

ROTTERDAM
FLE-afdeling 2
Inlichtingen: Mevr. J. Quispel, Maarland 4, 3075 JV Rotterdam, tlf. (010) 419 82 01 of 419 53 47.
Bijeenkomsten: op woensdag in de School „Open Ateliers", Sliedrechtstr. 65 om 14.00 u. (halte metro: Slinge).
Programma:

- woensdag 9 nov.: Gezamenlijk postklaar maken van *Sennaciulo*.
- woensdag 30 nov.: We doen praat- en raadspelletjes. Iedereen kan meedoen, ook wie slechts een klein beetje Esperanto spreekt.
- woensdag 7 dec.: Gezamenlijk postklaar maken van *Sennaciulo*. Misschien dat Sinterklaas ons niet vergeten is en wat lekkers voor bij de koffie heeft achter gelaten!
- woensdag 21 dec.: Laatste bijeenkomst van 1988, dus wat feestelijk. Kaarsjes en muziek door ons Esperanto-duo, misschien wordt het wel een trio. Samenzang en declamatie en natuurlijk koffie met...!

Esperanto-grupo *Merkurio*
Inlichtingen: de hr. Rob Moerbeek, tlf. (010) 436 15 39.
Bijeenkomsten: De 1ste en 3de woensdag om 20 u. in het hoofdkantoor van de UEA, Nieuwe Binnenweg 176, 3015 BJ Rotterdam.

SAT-Rondo
Inlichtingen: Mevr. W. v.d. Blink, Flat Meyenhage 133, 3085 NC Rotterdam, tlf. (010) 480 69 64.

SINT-NIKLAAS
Esperantoclub Sint-Niklaas ☆
Inlichtingen: De hr. Leo Corijnen, Weynstraat 1, 2700 Sint-Niklaas, tlf. (03) 776 33 88 of de hr. Gerard Baeyens, tlf. (03) 772 57 42.

"Stafeto"-serio prezentas:

Beletro, sed ne el katedro

Gaston Waringhien

Ĉu vere ekzistas esperanta literaturo? Ĉu eĉ ekzistas esperanta literaturscienco?
La nestoro de l' esperantaj literatur-istoj instruos, en agrabla, klara, prilaborita stilo, pri la atingaĵoj de esperantaj verkistoj kaj tradukistoj. Fakte temas pri simplaj klarigoj de altnivelaj artaj rezultoj.

Beletro, sed ne el katedro: (reviziita eldono de *Eseoj* I) 263 p., 630 BEC + sendokostoj. Mendu ĉe via kutima libroservo aŭ rekte ĉe Flandra Esperanto-Ligo, Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen, Belgio.

"Stafeto"-serio prezentas:

Vojaĝoj finiĝas, amantoj kuniĝas

Manjo Austin

Kiam denove edziniĝas ŝia patrino kaj ili translokiĝas al nova hejmo, malfermiĝas por Maureen nekonata mondo plene de novaj samfamilianoj. Ekiro en la profesian vivon eĉ pli malfaciligas la ŝanĝon. En rakonto, kiu sursceniĝas en irlanda ĉirkaŭaĵo, ni sekvas ŝian kreskon al adolteco.

Vojaĝoj finiĝas, amantoj kuniĝas 128 p., 330 BEC + sendokostoj. Mendu ĉe via kutima libroservo aŭ rekte ĉe Flandra Esperanto-Ligo, Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen, Belgio.

"Stafeto"-serio prezentas:

murdo en esperantujo

Daniel Moirand

Kviete fluetas la kluba vespero, kiam subite malfermiĝas la pordo kaj envenas nekonata viro. Kiam li atingas la tablon, li teren kolapsas. Morta!...
Pro tiu okazaĵo leŭtenanto William Hammerkopf eniras la Esperanto-mondon. Ĉu li trovos tie nur morton kaj pereon?

Murdo en Esperantujo. 156 paĝoj, 390 BEC + sendokostoj. Mendu ĉe via kutima libroservo aŭ rekte ĉe Flandra Esperanto-Ligo, Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen, Belgio.

TIENEN
Inlichtingen: Frans van de Perre, Nieuwstraat 33, 3200 Leuven-Heverlee, tlf. (016) 26 00 08.

TILBURG
Esperanto Tilburg
Inlichtingen: De hr. H. Appelo, Montfortanenlaan 100, 5042 CX Tilburg, tlf. (013) 68 04 73.

TURNHOUT
Inlichtingen: De hr. Gorik Duyck, Het Bergske 35, 2360 Oud-Turnhout, tlf. (014) 42 48 08.

UTRECHT
Samenwerkingscomité
Inlichtingen: De hr. Punt, Maniladreef 73, 3564 JB Utrecht, tlf. (030) 61 69 67.

WEERT
NEJ-sekcio *Lonicero*
Inlichtingen: Tromplaan 4, 6004 Weert, tlf. (04950) 21251.
Bijeenkomsten: Iedere tweede dinsdag.

WIJLRE
Esperantogroep *Marnolando*
Inlichtingen: Tienbundersweg 38, 6321 CR Wijlre, tlf. (04450) 1248.

ZAANDAM
Esperantocentrum
Inlichtingen: Postbus 433, 1500 EK Zaandam, tlf. (075) 16 69 31.

ZEIST
NEA-sekcio
Inlichtingen: Mevr. C.H. Born, Gruttolaan 37, 3704 XL Zeist.

zelfs maar iets over het bestaan ervan te vernemen.
De cijfers die hierna volgen betreffen titels die zijn opgenomen onder de rubriek *Scienco kaj Tekniko* (Wetenschap en Techniek). Dat betekent echter dat bepaalde waardevolle uitgaven die de kwalificatie „wetenschappelijk" verdienen daarin niet voorkomen, namelijk: woordenboeken en lijsten van technische termen, uitgaven over Esperantologie – de studie van het Esperanto – en interlinguïstiek, uitgaven over taalproblematiek...
Een eerste tabel geeft het aantal titels dat in elk jaar verkrijgbaar was, de toename van het aantal titels in vergelijking met de vorige catalogus, en het aantal titels dat in 1988/89 niet meer voorradig was.

	Aantal	Toename	Niet meer voorradig
1977/78	82	–	38
1980/82	95	25	10
1984/85	151	75	18
1988/89	206	69	–

De tweede tabel geeft een overzicht van het relatieve belang die aan deze uitgaven kan worden gehecht, op basis van gegevens over het aantal bladzijden. Wij willen er wel op wijzen dat dit criterium zeer pover is. Immers, het aantal bedrukte bladzijden heeft weinig te maken met het inhoudelijk niveau. Belangrijke en wetenschappelijk waardevolle dingen kunnen ook op slechts enkele pagina's worden uiteengezet. Nochtans beoordelen heel wat mensen een uitgave ook naar de manier van presenteren en naar de omvang. We hebben drie categorieën onderscheiden: uitgaven van minder dan 64 pagina's; uitgaven tussen 64 en 150 pagina's; uitgaven van meer dan 150 pagina's. De norm 150 is volledig arbitrair gekozen, nl. wat ik persoonlijk als minimale omvang van een „normaal" boek beschouw; 64 pagina's daarentegen is de UNESCO-norm om een uitgave als „boek" te classificeren, wat minder dan 64 pagina's telt, hoort bij de brochures. Ter aanvulling geven we ook nog het aantal titels dat in 1988/89 verschenen is (65) en de verdeling ervan over de drie categorieën.

Uit deze cijfers kunnen we een steeds toenemende uitgave-activiteit constateren, waarbij het aandeel van de omvangrijkere boeken geleidelijk aan toeneemt. De uitgave van brochures blijkt stabiel te hangen rond 30% van het totaal. Het hoge percentage van dergelijke uitgave in de catalogus van 1988/89 zou er echter tevens op wijzen dat ze onverkocht blijven (conclusie uit toenemend percentage bij gelijkblijvend aandeel in nieuwe publicaties). Daarvoor kunnen echter verscheidene redenen zijn zoals grotere oplage en verouderingsverschijnselen. We durven veronderstellen dat ook de minder aantrekkelijke vorm een belangrijke reden kan zijn.

Bij de nieuwe publicaties in de catalogus 1988/89 neemt vooral informatica een groot deel in, maar stilaan beginnen ook onder rubrieken als *economie, recht, scheikunde...* titels te verschijnen. Een hoopgevende evolutie.
Onze conclusie: er worden in toenemende mate wetenschappelijke werken gepubliceerd. Ook de omvang van de werken zelf neemt toe. Of daarmee de kwaliteit rechtevenredig omhoog gaat, kunnen wij uit deze gegevens niet afleiden. Ons inziens bijft echter het aandeel van de brochures te groot. Toch kunnen ook deze cijfers dienen om naar de buitenwereld aan te tonen dat Esperanto als taal voor wetenschap zijn mannetje kan staan.

	– 64 p	64-150 p	+ 150 p	Totaal	z. aand.
1977/78	27 (32,9%)	38 (46,3%)	13 (15,8%)	74 (90,2%)	4 (4,8%)
1980/82	39 (41,0%)	40 (42,1%)	14 (14,7%)	93 (97,8%)	2 (2,1%)
1984/85	52 (34,4%)	59 (39,0%)	32 (21,1%)	143 (94,7%)	8 (5,2%)
1988/89	77 (37,3%)	76 (36,8%)	44 (21,3%)	197 (95,6%)	9 (4,3%)
nieuw in 88/89	20 (30,7%)	14 (21,5%)	31 (47,6%)	65 (100%)	

Wetenschappelijke tijdschriften

Toen in augustus-september een Nederlands onderzoekscentrum de oorzaak van de grote zeehondensterfte in de Waddenzee vaststelde, mocht het daarover aan de pers geen nadere informatie verstrekken. Deed het dat wel, dan zou het daardoor zijn rechten verliezen om zijn onderzoeksrezultaten in een befaamd Brits wetenschappelijk tijdschrift te mogen publiceren.

Tijdschriften zijn belangrijk voor de wetenschap. Evenwel niet alleen voor het prestige dat ze aan sommige onderzoekers verlenen, maar ook omdat in tijdschriften de hoogtepunten, de verste evolutie, de huidige stand van zaken van de wetenschap worden vastgelegd. M.a.w. tijdschriften geven een beeld van de uiterste grens waartoe de mens op dit ogenblik in staat is.

Met deze gegevens in het achterhoofd kunnen we ook eens een blik werpen op wetenschappelijke tijdschriften die in het Esperanto verschijnen. Het resultaat is erg pover. In de Catalogus van boeken van UEA verschijnen 15 titels van tijdschriften die enigszins als „wetenschappelijk" kunnen worden beschouwd. Vier daarvan zijn pedagogische tijdschriften, twee zijn taalkundig en één is literair en één over volkskunde. Verder komen aan bod: economie, informatica, geneeskunde, filosofie, wetenschappen in het algemeen. Dit is voorwaar geen rijke oogst. Het hoeft dan ook geen verwondering te wekken dat deze tijdschriften zeker niet de spits van de wetenschappelijke kennis afbijten.

Moeten esperantisten zich daarover schamen? Er zijn heel wat hindernissen die betere resultaten op dit gebied in de weg staan. Er zijn de nationale wetenschappelijke instellingen die publicaties in de eigen taal financieel steunen; er is de overtuiging van zoveel wetenschappers dat zij beter in Engels, Frans, Duits, Russisch, Chinees,... kunnen publiceren – zelfs al zijn het voor hen vreemde talen die zij slechts gebrekkig beheersen; er is het feit dat de Esperantowereld te klein is om heel veel top-wetenschappers voort te brengen. Het betekent trouwens ook niet dat esperantisten niet in die hogere regionen voorkomen. Ook esperantisten kunnen wel eens in een andere taal publiceren.

Het zou een mooi ding zijn als er een wetenschappelijk Esperanto-tijdschrift zou bestaan dat wereldfaam zou hebben. Maar dat is ongetwijfeld een veel te hoge trap. Het zou al een hele prestatie zijn dat esperantisten die in die hogere regionen van de wetenschap actief zijn ook in de gewone Esperantowereld bekend zouden zijn, niet alleen met hun naam, maar ook met de prestaties die ze hebben geleverd.

Gelezen en ...gekeurd

Gevaar! Kunstmatige taal!

In ons hoofdartikel hebben we vooral aandacht besteed aan wetenschap in het algemeen, niet van de wetenschap over het verschijnsel Esperanto. Dat nochtans ook over het Esperanto zelf heel wat wetenschappelijk onderzoek wordt verricht en dat er daarover ook belangrijke werken worden gepubliceerd is een bekend gegeven en blijkt nogmaals uit volgende recensie.

Ook esperantisten hebben de boeken en tijdschriften die zij verdienen! D.w.z. het volstaat niet doorlopend te kankeren over „wat er zou moeten zijn" (een tijdschrift zoals x of y) en als er dan „iets" is het te negeren of vierdehands te lezen! Er moet gekocht en geabonneerd worden! (MONATO zal maar blijven bestaan als we het verdienen.)

Nu verscheen er weer een indrukwekkend en fantastisch boek. Laat het niet gedurende tientallen jaren in de rekken liggen wachten. *La danĝera lingvo* (De gevaarlijke taal)

is een gedegen, wetenschappelijk en toch zeer leesbare, uitgebreide (546 pagina's) studie over een thema dat tot nu toe te zeer verwaarloosd werd. Al kende elke esperantist wel sommige feiten, het was nergens in zijn geheel samen te vinden. Het gaat over de zware vervolgingen die de taal en haar beoefenaars vanaf haar ontstaan tot heden ondervonden onder de meest verscheiden regimes, en in de meest verscheiden delen van de wereld. Niet over kleine tegenwerkingen (Blinkenberg wordt zelfs niet genoemd!) maar over verbanningen, moorden en vervolgingen.

Wie een idee wil hebben over het waarom van deze vervolgingen vindt hier zijn gading. Wij wekken vaak afkeer op, en beseffen dat meestal niet, alleen maar „omdat men ons niet verstaat". Wij ondervonden het nog zowel in het hotel in Rotterdam als bij de Nederlandse zaalwachters in De Doelen!

Esperantisten praten niet graag over die vervolgingen. Het is moeilijk bruikbaar als propaganda-element, en in sommige landen is het ook beter geen slapende honden te wekken. Daarom... wordt er bij het behandelen van de huidige situatie ook niet alles verteld in L.D.L.

Al is het werk zeer uitgebreid, toch wordt alles zeer beknopt behandeld. Wel vindt men op elke pagina verwijzingen naar de bronnen waar men verdere informatie kan vinden als men dat wenst. Soms gaat het ook over verwijzingen naar korte vermeldingen, zonder verder bewijs, maar die door hun niet-esperanto-afkomst vaak grote bewijskracht krijgen. Hoe kan men gaan veronderstellen dat Solŝeniĉin in „De Goelagarchipel" er zo maar voor de leut esperantisten zou bijsleuren?

Slechts van enkele figuren wordt de geschiedenis iets breder behandeld: bvb. Riĉkof, Lanti.

Verheugend is ook dat het werk – zij het dan in ietwat verkorte versie – terzelfder tijd in het Duits verscheen.

Wie zijn kennis van de Esperanto-geschiedenis wil bijwerken doet er best aan L.D.L. een paar maal te lezen... en liefst in een zelfgekocht exemplaar. (Ook uw recensent „kocht en betaalde" het zijne.)

p.d.s.

Lins, Ulrich, *La Danĝera Lingvo*. Uitgeverij Bleicher, Gerlingen, 1988. 546 p. Prijs voor FEL-leden 1182 fr. (BTW 6% incl.), + port.

Wil ook jij anderen tot lezen (en kopen) van Esperanto-boeken aanzetten, schrijf dan een recensie over het boek dat je gelezen hebt en stuur het aan de redactie van Esperanto-Panorama.

Kalender

November en december zijn stille maanden in Vlaanderen. Na afloop van het FLEJA-weekeinde kunnen we in onze rubriek enkel aandacht vragen voor het *Zamenhoffeest* op zaterdag 10 december 1988. Het betreft hier een organisatie van BEF: het past inderdaad deze Nationale Feestdag van de Esperantowereld in nationale eenheid te vieren. Het hele gebeuren is omlijst met culturele activiteiten: een aperitiefconcert door *Kajto* uit Nederland en *Jak Lepuil* uit Frankrijk. Daarna is er een gezamelijke lunch, tijdig inschrijven is dan ook geboden. Het feest vindt plaats te Brussel, Trefcentra, Oude Graanmarkt 5.

Internationaal is er in deze maanden wel wat te beleven. In Parijs is er het *6a Internacia Festivalo* in de laatste week van november en traditioneel vindt in Duitsland op de overgang van oud naar nieuw het *IS* voor jongeren en het *IF* voor al oudere jongeren plaats. Wie daaraan wil deelnemen en nog niet heeft ingeschreven, moet daartoe dringend de nodige stappen zetten.

Het is nog erg vroeg, maar hou toch al de datum vrij: van 24 tot 27 maart 1989 is er de Paas-ontmoeting van NEJ en FLEJA. Nadere inlichtingen in ons volgend nummer.

Esperanto toerisme

Maakt u plannen voor een reis waar nauwelijks toeristische activiteit is waar te nemen? Wilt u persoonlijke contacten in een land waarvan u de taal niet spreekt? Zoekt u een kamer bij privé-personen of vindt u de hotels van de reisagentschappen te duur?...

Voor dergelijke en nog veel meer problemen kan het Esperanto u helpen. De Esperanto-Wereldbond heeft meer dan 2000 vertegenwoordigers in de ganse wereld die allicht wat kunnen doen voor u. Misschien bent u niet genoeg vertrouwd met de Esperanto-beweging. Misschien hebt u geen tijd om zelf contacten te leggen in het buitenland. Geen nood: Mevr. Iwona Kocieba wil u hierbij graag een handje toesteken. Zet uw probleem uiteen in een briefje of telefoneer naar: Esperanto-Centrum (03) 234.34.00.

Bericht

Ten gevolge van de reorganisatie van IEKA tijdens het Wereldcongres te Rotterdam, werd het werk gecentraliseerd bij één contactpersoon voor elk land. Aan alle IEKA-leden van België wordt gevraagd contact op te nemen met:

Nancy Haegebaert,
Hofbilkstraat 19,
9050 Evergem

Ook het werk voor de nieuwe woordenlijst van technisch termen is opnieuw van start gegaan. Bereidwillige medewerkers kunnen zich aanmelden op hetzelfde adres.

Esperanto in de boekhandel

De pogingen van FEL om Esperanto-leerboeken in de boekhandel te krijgen hebben succes, aan ons lijstje kunnen we vier nieuwe adressen toevoegen:

Standaard boekhandel, Leiestraat 12, 8500 Kortrijk;
Boekhandel THEORIA, O.L.Vrouwestraat 22, 8500 Kortrijk;
Boekhandel LBC, Doorniksestraat 36, 8500 Kortrijk;
Boekhandel ACCO, E. Sabbelaan 8, 8500 Kortrijk.

Wil jij ook contact leggen met een locale boekhandel? Informeer over de te volgen procedure bij de Vlaamse Esperanto-bond, Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen.

Korespondpetoj

Japana agrikulturisto, 27jara, serĉas korespondantojn pri poezio, literaturo kaj aliaj artoj. Ryo Uzui, 2 Kume Taraki-ĉo, Kumagun Kumamoto, 868-05, Japanio.

37jara geologo, edziĝinta kaj patro de du infanoj, serĉas korespondaj geamikoj ĉefe pri naturo, geografio, historio, kutimoj, ĉiutaga vivo, kaj volas interŝanĝi bildkartojn. Pavel Volf, stadtrodská 1483, 34701 Tachov, Ĉeĥoslovakio.